

FENNO-UGRIA TEATED

AJAKIRJA EESTI HÕIMU KAASANNE.

Väljaandja: ASUTIS FENNO-UGRIA | Vastutav toimetaja: V. ERNITS.
Tallinn, Lai tän. 1, Suomi-büroo | Toimetus ja talitus: Tartus U. Savi t. 2, 3.
Telef. 7-22. Avatud 10—11 e. l. ja 5—6 p. l.
Tellimishind: ühes „Eesti Hõimuga“ ja „Väliseestlasega“ aastas 1 kroon, toetustell. 5 kr.,
autellimine 10 kr., eraldi 10 s. aastakäik. Ilmub Tartus, 4 korda aastas.

Detsember

1929

SISU:

Eelteade hõimupäevist 1930. a. „Eesti Hõimu“ ja „Väliseestlase“ kaks esimest aastakäiku.
„Eesti Hõimu“ ja „Väliseestlase“ tellimine avatud 1930. aastaks.

EELTEADE HÕIMUPÄEVIST 1930. A.

Hõimupäevi on Soomes peetud senni 2 korda, Eestis 1 kord. Hõimupäevade mõte on aga Ungariski leidnud õige elavat poolehoidu, eriti eesti hõimupäevaga ühenduses, mille eeskavast oli tunduv osa pühendatud Ungarile.

Loomulikult tekkis niihästi Eestis, Soomes kui ka Ungaris mõte pidada hõimupäevi kõigis mais ühel ajal, nii et need muutuksid tõeliseks soomeugri päevadeks ja ärataksid võimast ühistunnet kõigis soomeugri rahvastes. Selle mõttega oldi igal pool päri. Raskusi tegi ainult ühise päeva kindlaksmääramine, kuna võimalik polnud kõigi kolme maa esindajatel kokku tulla. Soome ja Eesti esindajate ühisel koosolekul läinud kevadel Tallinnas otsustati võtta ühiseks hõimupäevaks Ungari rahvuspüha 15. märtsil. Ungarlaste poolt ollakse muidugi väga tänulik selle erilise tunnustuse eest Ungarile, kuid ei peeta siiski seda päeva just Ungari enese seisukohalt just kõige sobivamaks: sel päeval on ungarlastel nende omad pidustused sellevõrra südame ligi, et psükoloogiliselt oleks võimatu veel nendega ühendada laialisemaid hõimupidustusi, kuna mõnel teisel päeval võidaks neile anduda palju täielikumal määral.

Kuna veel praegu ei ole lõpulikku kokulepet ühise hõimupäeva kohta, siis pühitsevad Eesti ja Soome 1930. a. siiski hõimupäeva ungari rahvuspühäl, laupäeval, 15. märtsil ja järgneval pühapäeval, eriti kirikuis ja organisatsioonides, kuna aga edaspidise hõimupäeva määrab kindlaks arvatavasti neljas soomeugri kongress Helsingis 1931. a.

Eeloleva hõimupäeva esialgne kava oleks koolides järgmine:

1. Alguseks mõni hõimulaul, näiteks „Väinola lapsed“, laul ehk deklamatsioon.

2. Fenno-Ugria tervitus hõimupäeviks (ilmub „Eesti Hõimus“ nr. 1, 1930. a.).
3. Mõni hõimuisuline ehk isamaaline laul ehk muusikapala.
4. Koolijuhataja, ehk mõne õpetaja kokkuvõtlik ettekanne hõimuküsimuse alalt üldiselt, eriti arvesse võttes väliseestlasi, lähinemist Soome ja soome keele õppimise levimist Eestis, samuti IV soomeugri kongressi Helsingis 1931. aastal, liivlaste hariduspüüdeid ja nende rahvamaja küsimust ja Ungari rahvuspüha. Materjale selle ülevaataliku pidukõne jaoks leidub senni ilmunud „Eesti Hõimu“ numbrites, osalt avaldatakse vastavaid artikleid „Eesti Hõimus“ nr. 1, 1930. Eriti oleks siin märkida Soome saatkonna sekretäri Teo Snellmanni ülevaade Soome-Eesti suhetest 1929. a., samasugune ülevaade Ungari-Eesti suhetest prof. Csekeylt ja samalt autorilt Ungari rahvuspüha ajaloolise tähenduse kohta — ilmuvad kõik „Eesti Hõimus“ nr. 1, 1930.
5. Ungari hümn. Laul ehk deklamatsioon.
6. Lõppsõna.
7. Eesti hümn.

Punkt 4. võidakse tarbekorral jagada mitmeks lühemaks eri ettekandeks, kui see soovitav ja vastavad jõud käepärast.

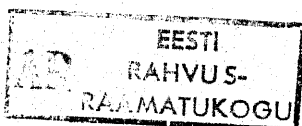
Ühenduses tuleva hõimupühaga korraldab Fenno-Ugria ka ankeedi meie koolide suhtumisest soome keele õpetamisele, et selle ankeedi alusel edaspidi juhtida oma tegevust soomekeele õpetamise levitamisel.

Fenno-Ugria soovitab kõigile koolidele hõimupühaga ühenduses tellida vähemalt 1 eks. „Eesti Hõimu“ ja „Väliseestlast“; kui selleks muid võimalusi ei leidu, siis kas või ühiselt kogutud vabatahtlikkude annetuste abil. See võimaldaks alalist kokkupuutumist kõigi koolide ja Fenno-Ugria vahel ja aitaks ühtlasi kooli varustada materjaliga, hõimu- maade üle nii hästi hõimupäeviks kui ka igapäevaseks koolitööks.

„EESTI HÕIMU“ ESIMENE JA TEINE AASTAKÄIK.

Meil on senni hõimu- ja väliseesti kirjandusest suur puudus olnud. Sellele alal kuuluvaid teoseid võime sõrmedel üles lugeda: Akadeemilise hõimuklubi ülesandel mag. August Anni toimetatud koguteos Soome, samanimeline M. Martna poolt toimetatud koguteos (on juba müügilt otsas), V. Ernitsi toimetatud Soome-Eesti Hõimualbum I, mõningad üliõpilaslehe hõimunumbrid — ja see on esialgu kõik.

Selle vähese hõimukirjanduse täienduseks sobib igatahes õige hästi ajakiri „Eesti Hõim“, mille esimesed kaks aastakäiku on veel saadaval

Fenno-Ugria büroos Tallinnas ja „Eesti Hõimu“ talituselt Tartus, samuti raamatukauplustestki. Ka postkontorite kaudu võib neid tellida, hind 1 kroon aastakäik.

Lühikeses märkuses on võimata nende sisu pikemalt iseloomustada. Võib ainult tähendada, et ükski hõimutöö ala pole siin jäänud käsitlemata, kusjuures eriliselt on rõhku pandud hõimutöö põhimõtetele, Välis-Eestile, Soomele ja Ungarile. Nad sobivad eriliselt hästi materjalliks hõimupüha ja hõimuaktuste korraldamisel niihästi koolides kui ka seltsides.

Kirjutisi „Eesti Hõimus“ ja „Väliseestlases“ on senni avaldanud Soomest mag. Elsa Enäjärvi, mag. Vilho Helanen, saatkonna sekretär Orasmaa ja minister A. Vuorimaa; kaastööd on lubanud praegune saatkonna sekretär mag. T. Snellmann; Ungarist prof. S. Csekey, minister dr. M. Jungert, ja lektor dr. E. Viráyi, peale selle on veel avaldatud luuletajate Iv. Antali, Menyhért Kissi (lugeda Kishi) ja F. Kölcsey luuletuste tõlkeid; Välis-Eestist: J. Holsmann Kaunasest, õpetaja V. Horn, kirikuõpetaja A. Häusler ja minister Ed. Virgo Riiast, dr. O. Kallas Inglismaalt, peakonsuli proua Eugenie Mutt ja dr. P. A. Speek Ameerikast; Eestist: V. Ernits, Eesti Rahvaluule Arhiivi juhataja dr. O. Loorits, läänemeresoome keelte professor dr. J. Mägist, Viktor Neggo, Saamuel Sommer, luuletaja K. E. Sööt, setu rahvalaulik Anne Vabarna, kirjanik Eduard Vilde ja luuletaja P. Voolaine.

„Eesti Hõimu“ ja „Väliseestlase“ 1928. ja 1929. aastakäigus on pühendatud hõimuküsimusele üldse 44 lehekülge, Eestile ja hõimutööle Eestis 29 lehekülge, setudele eraldi 2 lhk., Välis-Eestile üldiselt 35 lehekülge, Ameerika eestlastele 29 lehekülge, Venemaa eestlastele 22 lehekülge, Läti eestlastele 13 lehekülge, Leedu, Poola ja Inglise eestlastele igaühele 3 lehekülge, Rootsi, Daani, Norra, Soome, Austria, Persia, Hollandi, Jugoslaavia, Greeka, Egiptuse, Alshiiri, Kauge-Ida, Rumeenia, Boliivia, Jaapani, Hiina, Austraalia, Saksa, Danzigi, Brasiilia, Argentiina, Prantsuse, Tshheho-Slovakkia ja Belgia eestlastele igaühele vähem kui üks lehekülge.

Hõimurahvastest on esimesel kohal Ungari, kellele on pühendatud välisungarlastega kokku 110 lehekülge, välisungarlastele eraldi 9 lehekülge. Seletub see hiljuti Ungaris peetud 3 soomeugri kongressiga, mil puhul „Eesti Hõim“ avaldas väikese albumi suuruse Ungari erinumbri. Peabki ütlema, et praeguse Ungari suhtes on „Eesti Hõim“ meil õieti

ainuke informatsiooniallikas, kuna näiteks Soome suhtes on meil olemas muidki häid teoseid, kuigi need on ilmunud juba mõni aasta tagasi.

Ungari suhtes ongi avaldatud „Eesti Hõimus“ võrdlemisi täielik bibliograafia saksa-, prantsuse-, inglise- ja itaaliakeeliste Ungarit käsitlevate teoste ja ungari kirjanikkude tõlgete kohta, kuna eestikeelse Ungarit käsitava kirjanduse ja ungari kirjanikkude tõlgete bibliograafia on raamatute suhtes täielik, puuduvad vaid ajakirjanduse artiklid, milliste arv on siiski võrdlemisi suur.

Soomele on pühendatud 39 lehekülge, ja kui sellele juure arvata Eesti Soome suhteid ja soome keele õpetamist käsitlevad kirjutised, siis kogub Soomelegi pühendatud kirjutisist kena vihk.

Teistele hõimlastele on „Eesti Hõimus“ vähem ruumi pühendatud: liivlastele 5 lehekülge (eriti nende rahvamajale), Eesti-Ingerile 1½ lhk., Karjalale 3 lehekülge, Vene-Ingerile, votjakidele (udmurtidele), tsheremissidele (maridele) sürjäänidele (komidele), vepslastele, vadjalastele, mordvalastele, permjakkidele, ostjakkidele, voguulidele, laplastele ja samojeedlastele igale vähem kui üks lehekülge.

Hõimuluuletisi on avaldatud kokku 16, arvustusi Välis-Eestit käsitlevate teoste kohta 5, Eestit ja hõimuküsimust üldiselt käsitlevate teoste kohta 6; arvustatavaist teostest oli 2 ungari keeles, üks rootsi, üks soome, üks läti keeles.

Kokkuvõttes on „Eesti Hõim“ siiski praegu meie kõige parem teadmiste allikas niihästi meie hõimurahvaste kui ka väliseestlaste praeguse seisukorra kohta. Kuid ta ei taha olla mitte ainult teadmiste allikaks, vaid ühtlasi õhutajaks ja vaimustajaks hõimu- ja väliseesti tööle.

„EESTI HÕIMU“ JA „VÄLISEESTLASE“ TELLIMINE 1930. AASTAKS ON AVATUD.

Fenno-Ugria ajakirjad „Eesti Hõim“ ja „Väliseestlane“ ühes „Fenno-Ugria Teadetega“ ilmuvad endiselt 4 korda aastas. Tellimishind endine: aastakäik 1 kroon, toetustellimine alates 5 kroonist, autellimine alates 10 kroonist, üksiknumber 25 senti, „Väliseestlane“ eraldi aastakäik 25 senti, „Fenno-Ugria Teated“ eraldi 10 senti.

HÕIMUSÕBRAD, TELLIGE ISE „EESTI HÕIMU“ JA SOOVITAGE SEDA KA TEISTELE!

Asutis Fenno-Ugria.

„Postimehe“ trükk, Tartus 1929.

